

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจันทบุรี จำกัด

สหกรณ์จะล้มได้อย่างไร

สมาชิกคงได้รับทราบข่าวของสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งที่เกิดความเสียหายจากการนำเงินไปลงทุนซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและข่าวของปัญหาของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นบ้างแล้ว ปัญหาเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้น มีสหกรณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เคยประสบปัญหา บางสหกรณ์รุนแรงถึงขั้นล้มไปก็มี หากจะมองไปที่หลักทฤษฎีของความเสียหาย กล่าวถึงความเสียหายของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ต้องให้ความสำคัญ ไว้ดังนี้

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน ธุรกิจ และการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม อันส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้
ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) คือความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความผิดพลาดในระบบควบคุมภายใน ระบบงาน เทคโนโลยี และผู้ปฏิบัติงาน หรือการละเลยต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการทำงาน
ความเสี่ยงด้านสินเชื่อ (Credit Risk) คือความเสี่ยงในการที่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขในสัญญา
ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) หมายถึงการที่สหกรณ์ไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ หรือ สามารถจัดหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้
ความเสี่ยงด้านชื่อเสียง (Reputation Risk) คือความเสี่ยงต่อการสูญเสียชื่อเสียงของสถาบันหรือองค์กรนั้นๆ ซึ่งนับเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่าง แต่ในปัจจุบันต้องถือว่าเป็นสิ่งที่มีมูลค่ามหาศาลต่อการดำเนินธุรกิจ
ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) หมายถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากราคาตลาดของหลักทรัพย์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย
ความเสี่ยงด้านกฎหมาย (Legal Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
ความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุ (Hazard Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากภัยอันตราย หรือ ภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น แผ่นดินไหว ไฟไหม้ น้ำท่วม รวมไปถึงภัยจากการโจรกรรมหรือผู้ก่อการร้ายต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ความเสี่ยงที่อาจสร้างความเสียหายให้สหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้จัดทำแผนบริหารไว้ ได้แก่ ความเสี่ยง ด้านปฏิบัติการ ด้านสินเชื่อ และด้านสภาพคล่อง ผมขอยกตัวอย่างความเสียหายที่เคยเกิดขึ้น ดังนี้

กรณีที่กำหนดกลยุทธ์ด้านเงินกู้ที่สุ่มเสี่ยง โดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถที่แท้จริงของสมาชิก การอนุมัติเงินกู้โดยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ จนทำให้เกิดปัญหาด้านเงินกู้ ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ตามเงื่อนไขในสัญญาได้ กรณีเช่นนี้อาจกระทบถึงผลประโยชน์ของสหกรณ์ แต่ยังไม่เป็นปัจจัยที่จะทำให้สหกรณ์เสียหายถึงขั้นล้มลง

กรณีที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง มักเกิดจากการปัญหาในด้านปฏิบัติการที่ผิดพลาดบกพร่อง หรือทุจริต จนเกิดประเด็นที่น่ามากล่าวหาโจมตีกันและขยายปมขัดแย้งเพิ่มขึ้น จนมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสมาชิก แม้ว่าแท้จริงแล้วปมปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับทุนที่สหกรณ์มีอยู่ เช่นสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการ 2 หมื่นล้านบาทที่เสียหายจากการซื้อสลากกินแบ่ง 200 ล้านบาท ย่อมกระทบต่อผลประโยชน์ประจำปีแน่นอนแต่ก็ต้องมีผู้รับผิดชอบตามกระบวนการทางกฎหมาย และไม่ถึงกับทำให้สหกรณ์ล้มลงได้หากสมาชิกไม่ตื่นตระหนกพากันลาออกหรือถอนเงินออกจากระบบจนสหกรณ์ขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง

สรุปได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในการหักเงินชำระหนี้ ณ ที่จ่าย ได้จากต้นสังกัด จะล้มสลายได้ก็จากมูลเหตุแห่งความตื่นตระหนกของหมู่มวลชนสมาชิกเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักไว้ว่า การเสนอความเห็นที่ขัดแย้งในทางที่สร้างสรรค์เพื่อร่วมกันพัฒนาต่อไปนั้น เป็นสิ่งที่ดี การฟ้องร้องเพื่อหาตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ได้กระทำไว้ เป็นสิ่งที่ควร แต่ต้องระมัดระวังอย่าสร้างความตื่นตระหนกในหมู่สมาชิก เพราะผลเสียหายที่ร้ายแรงจะเกิดกับสหกรณ์ของเราเอง